

HELLENIC LINK, Inc. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Member Update Bulletin

Ενημέρωση Μελών, Φίλων, και Συνεργαζών του Συνδέσμου

Bulletin Number 169 March 2019

Editorial Committee:

Achilleas Adamantiades

Dimitri Dandolo

Alex Economides

Gerasimos Merianos

Maria Eleftheria Giatrakou

Panagiotis Siskos

Fevronia K. Soumakis

Stella Tsirka

Associate Editor: Dean C. Lomis

Acting Editor: Costas Efthymiou

Αλαμάνα

Ο Λεωνίδας χαιρετά Διάκο το παλικάρι,
ολόιδιος στην αρετή, σαν αδερφός του
μοιάζει!

Χρόνια πολλά περάσανε για τέτοια
συχάρικια,
Έλληνες πάλι με πολλούς βαρβάρους
πολεμάνε.

Ελευθερία πρόταξαν κι από ζωή πιο πάνω,
και Δόξα τους στεφάνωσε με δάφνινο
στεφάνι!

Την Αλαμάνα κάμανε τα Νέα Θερμοπύλια,
κι ένα τραγούδι ταιριαστό σε Μούσες
Ελληνίδες.

Γυναίκες θα το τραγουδάν, άνδρες θα το
χορεύουν,
και τα παιδιά μαθήματα της αρετής θα
παίρνουν.

Πολλά τ' ασκέρια των εχθρών, λίγοι του
Διάκου φίλοι,
πιάσαν στενά και τα κρατάν, σα μάνα του
παιδί της!

Απρίλης με τον Έρωτα πάνε να γίνουν ταίρι,
και Διάκος με το Θάνατο πιάνονται χέρι-χέρι.

Ανδρούτσος φίλος καρτερεί μες της Γραβιάς
το Χάνι,
σαν Αχιλλέας τη στιγμή εκδίκηση να πάρει.

Κι ένα τραγούδι ταιριαστό Δημοτική μας
Μούσα
θα κάθεται να τραγουδά στου Παρνασσού τη
ράχη.

“Τ’ Ανδρούτσου μάνα χαίρεται, του Διάκου
καμαρώνει,
π’ έχουν παιδιά μαλάματα, γενναία παλικάρια!

Τη Λευτεριά για Θάνατο ζητάν και πολεμάνε,
με τα σπασμένα τα σπαθιά, το Χάρο δε
φοβούνται!

Ζωή χωρίς τη Λευτεριά για τα παιδιά δεν είναι,
που λαχταράνε των βουνών τον καθαρό
αγέρα!”

X. K. E.

Hellenic Education in America: New Frontiers

Ελληνική Παιδεία στην Αμερική: Απάντηση σε Νέες Απαιτήσεις

In the aftermath of the reached historic decision for the well-aimed cooperation of the University of Delaware, the Aristotle University of Thessaloniki, and the AHEPA/Odyssey Charter School of Wilmington (see MOU, Bulletin No. 168, February 2019), it becomes rationally deterministic to consider the engagement in productive cooperation of all on-going and prospective programs of Hellenic Studies in U.S. and Canadian universities. It is broadly understood from a perspective of higher education degree of completeness that these programs vary widely, that some are distinctively strong, while others fall short of expectations of teaching not only the Greek language but also an interdisciplinary, spherical coverage of Hellenic civilization and heritage. To suggest that the experience of the more developed programs could be a source of academic strengthening for the less developed, would offer potential for significant improvements, provided that academic alliances can be contracted notwithstanding feelings of prestige or lack of and of the zealous maintenance of independence and autonomy of each academic institution involved. Collaborative arrangements can be sought and concluded by the faculties of mutually interested institutions aiming at the betterment of each Program, the collective advancement of the discipline of Hellenic Studies in the country, and the cultural benefits and uplifting of the community, including the Greek American. The latter community, based on “Greek *philotimo*,” could increase its sponsorship of Hellenic Studies perceptibly in response to the incentive of productive collaborative arrangements of allied institutions.

We are very pleased to ascertain that the need for greater presence and impact of Hellenic Studies on the American scene is being articulated and eloquently expressed by outstanding scholars, who are faculty members in American universities. To draw the attention of the members of the Hellenic Link and of all readers of the Bulletin to this important development, we are reprinting in this edition a telling interview of Professor Giorgos Anagnostou of Ohio State University, publicized by the National Herald. The Hellenic Link warmly supports efforts in the direction advocated by the distinguished academician.

Αναγνώστου: Τα νεοελληνικά προγράμματα να έχουν ευρύτερη παρουσία σε ΗΠΑ

Του Αναστάση Κουτσογιάννη 18 Φεβρουαρίου, 2019

Ο κ. Γιώργος Αναγνώστου. Φωτογραφία: Ευγενική παραχώρηση του ίδιου.

Το έργο του Γιώργου Αναγνώστου είναι πολύπλευρο και αναγνωρισμένο. Σπούδασε Πολιτικός Μηχανικός στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, και Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Πανεπιστήμιο της Λουιζιάνα (LSU).

Πήρε το διδακτορικό του στις Πολιτιστικές Σπουδές (1999) από το Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Οχάιο (Ohio State University). Άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε αμερικανικές επιστημονικές εφημερίδες, ενώ έχει εμφανιστεί και στον χώρο της ποίησης με την συλλογή «Διασπορικές Διαδρομές» (εκδ. Απόπειρα), η οποία αποτελεί μια χαρτογράφηση της σύγχρονης ελληνοαμερικανικής μετανάστευσης.

Ο Γιώργος Αναγνώστου, παραχώρησε μία εφ' όλης της ύλης συνέντευξη στον «Εθνικό Κήρυκα», επ' αφορμής της συμμετοχής του σε εκδήλωση σχετικά με το παρελθόν και το μέλλον της ελληνικής μετανάστευσης προς την Αμερική, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν λίγο καιρό στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, υπό την αιγίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (ΕΒΕ).

Κύριε Αναγνώστου, θεωρείτε ότι παράγει πολιτισμό η Ομογένεια;

Πολύ ενδιαφέρουσα η επιλογή σας να χρησιμοποιήσετε τον όρο «πολιτισμός» αντί του όρου «κουλτούρα», που χρησιμοποιείται συνήθως στον αγγλόφωνο κόσμο για να ορίσει την πολιτιστική παραγωγή. Στο πλαίσιο που θέτετε, λοιπόν, ο πολιτισμός των Ελληνοαμερικανών (αλλά και ευρύτερα των Ελλήνων ανά τον Κόσμο), αποτελεί ελκυστικό πεδίο εξερεύνησης και στοχασμού. Είναι συνάμα ένα επίκαιρο θέμα, δεδομένου ότι εκδιπλώνεται πρόσφατα μια δημόσια συζήτηση για το τι σημαίνει να αυτοπροσδιορίζεται κανείς ως Έλληνας στον εικοστό πρώτο αιώνα της επιταχυνόμενης παγκοσμιοποίησης. «Ελληνοαμερικανικός Πολιτισμός» λοιπόν! Ένα συναρπαστικό θέμα που αναπόφευκτα μας καλεί να το σκεφτούμε πέρα από εύκολα στερεότυπα και κλισέ. Θα περιοριστώ σε δύο συγκεκριμένες πτυχές του:

Πρώτον, ο όρος πολιτισμός μάς οδηγεί να σκεφτούμε συμπεριφορές, δημιουργίες, επιτεύγματα και αξίες σε σχέση με την πόλη, δηλαδή την επίδραση ενός ατόμου ή μιας συλλογικότητας στην κοινωνία, την τοπική, την εθνική ή την παγκόσμια. Μας οδηγεί στην έννοια του πολίτη, με την ευρεία έννοια του όρου, δηλαδή τη διαμόρφωση ενός τρόπου ζωής που συνεισφέρει κάτι σημαντικό στην κοινωνία. Η πνευματική καλλιέργεια, η ποιότητα των πολιτιστικών προϊόντων, η κοινωνική συνείδηση, ο σεβασμός στο δημόσιο χώρο και επομένως στους άλλους και στο περιβάλλον, όλα αυτά είναι συστατικά του πολιτισμού. Από αυτή τη σκοπιά, ο πολιτισμός δεν σημαίνει μόνο το τι κάνει κανείς, αλλά και τον τρόπο που το κάνει.

Παρατηρώ, για παράδειγμα, τον εθελοντισμό των μελών της κοινότητάς μας στο Κολόμπους του Οχάιο, που αφιερώνουν πολλές ώρες προκειμένου να ετοιμάσουν ιδιαίτερα φροντισμένο φαγητό για τους επισκέπτες του ετήσιου φεστιβάλ τους. Ή, στο χώρο της λογοτεχνίας, σκέφτομαι το παράδειγμα του συγγραφέα Τζέφρυ Ευγενίδη, ο οποίος αφιέρωσε τους κόπους περίπου δέκα χρόνων στο μυθιστόρημα που του χάρισε το βραβείο Πούλιτζερ. Με άλλα λόγια, σημασία δεν έχει απλώς να προσφέρεις ελληνικό φαγητό ή να γράφεις σχετικά με ένα ελληνοαμερικανικό θέμα. Σημασία έχει ο τρόπος, να επενδύεις γνώση, μεράκι και φροντίδα ώστε να δημιουργείς κάτι αξιόλογο, από το οποίο ωφελείται η πόλη.

Πρόσφατα παρατήρησα ότι στο πλαίσιο του ελληνοαμερικανικού πολιτισμού αναπτύσσεται μια πρωτοβουλία, και συγκεκριμένα το εγχείρημα να οριστεί ο Έλληνας στην Αμερική ως εκείνος ο πολίτης που συμμετέχει στα κοινά με γνώμονα το κοινό καλό, την υπεράσπιση των πολιτικών δικαιωμάτων για όλους και τη μόρφωση για τα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν διάφορες ευπαθείς ομάδες. Συνάμα γίνονται προσπάθειες να διερευνηθεί πώς συμβάλλει η ελληνική πολιτισμική κληρονομιά στη διαμόρφωση του πολίτη με αυτό τον τρόπο.

Να αναφέρω επίσης μια άλλη σημαντική έκφραση πολιτισμού, αυτή τη φορά προερχόμενη από την Ελληνορθόδοξη Εκκλησία, και συγκεκριμένα την εστίαση στην ανάγκη να καλλιεργηθεί παγκόσμια η οικολογική συνείδηση για την προστασία του περιβάλλοντος. Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω σε πόσο μεγάλη κλίμακα έχει επηρεάσει αυτή η προτροπή την ελληνοαμερικανική κοινότητα.

Δεύτερον, θα ήθελα να επισημάνω ότι ο όρος «πολιτισμός» δεν φέρει αποκλειστικά θετικό πρόσημο. Είναι επίσης συνυφασμένος με μια προβληματική πτυχή, επειδή ιστορικά χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει κάποιου είδους πολιτιστική ανωτερότητα και επομένως συγκεκριμένες ιεραρχίες. Επειδή στην καθημερινή χρήση του ο όρος συνδέεται με τη μεγάλη χρονική διάρκεια και με τα μνημειώδη επιτεύγματα, συχνά ακούγεται ότι ο τάδε λαός δεν έχει πολιτισμό ή ότι ο πολιτισμός της τάδε χώρας είναι ανώτερος της δεινά. Στην Ελλάδα δεν είναι σπάνια η γνώμη ότι δεν υπάρχει αμερικανικός πολιτισμός, μια και η χώρα είναι σχετικά πρόσφατη. Αλλά αν δεν είναι πολιτισμός οι υπέροχες αμερικανικές βιβλιοθήκες, τότε τι είναι;

Αυτές οι απαξιωτικές συγκρίσεις βασίζονται πολλές φορές σε απλουστεύσεις, στενά κριτήρια και σε άλλα ιδεολογικά κίνητρα. Αυτός μάλιστα είναι και ένας από τους λόγους για τους οποίους η χρήση του όρου έχει περιοριστεί στον δημόσιο λόγο. Δεν υπάρχει αμφιβολία, βέβαια, ότι ένας παγκόσμια αναγνωρισμένος πολιτισμός, όπως ο αρχαιοελληνικός, αποτελεί πηγή κύρους, εθνοτικής διάκρισης και υπερηφάνειας. Στην ελληνοαμερικανική περίπτωση αυτή η ιδιότητα χρησιμοποιείται απλόχερα. Το πώς ακριβώς και με ποιες επιπτώσεις είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που απαιτεί ανάλυση.

Θα σταθώ εδώ σε μια διάσταση για την οποία θεωρώ ότι έχει αρνητικές επιπτώσεις στον σύγχρονο ελληνοαμερικανικό πολιτισμό. Αφορά την τάση κάποιων ελληνοαμερικανικών φορέων να χρηματοδοτούν έδρες Κλασικών Σπουδών και ταυτόχρονα να επιδεικνύουν παντελή έλλειψη ενδιαφέροντος για τις Ελληνοαμερικανικές Σπουδές. Αυτή η καταφανώς άνιση προσέγγιση συνδέεται με τις ιεραρχίες που ενεργοποιούνται από την έννοια του πολιτισμού που προανέφερα.

Θεωρείται σημαντικό να προωθηθεί το κλασικό, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για την κατανόηση της ελληνοαμερικανικής εμπειρίας. Θα μπορούσε κανείς να αναγνωρίσει την αντίστοιχη αναλογία στην προσέγγιση της κλασικής παιδείας σε σχέση με την νεοελληνική. Αυτές οι ασύμμετρες σχέσεις -το προνομιούχο κλασικό από τη μια πλευρά και τα «φτωχά» νεοελληνικά και ελληνοαμερικανικά «ξαδέρφια» από την άλλη- δημιουργούν τεράστιο πρόβλημα, όπως θα αναπτύξω στην επόμενη ερώτησή σας. Προς το παρόν ας σημειώσουμε το εξής: ο πολιτισμός δεν είναι μόνο ζήτημα ιστορικού βάθους, αλλά και ένα πολιτιστικό γίγνεσθαι που εξελίσσεται.

Ποιος θα είναι ο ελληνοαμερικανικός πολιτισμός του μέλλοντός μας; Αυτό εξαρτάται από εμάς, και βέβαια από έναν ανοικτό και πολυδιάστατο δημόσιο λόγο σε συνδυασμό με την υπεύθυνη ακαδημαϊκή έρευνα. Οι μέχρι τώρα, απαξιωμένες, ακαδημαϊκές ελληνοαμερικανικές σπουδές έχουν πολλά να προσφέρουν στην αυτογνωσία τού πώς επιτελείται ο σημερινός ελληνοαμερικανικός πολιτισμός και πώς θα τον φανταζόμασταν για το αύριο.

Ποιο είναι το παρόν και το μέλλον των ελληνικών σπουδών στις ΗΠΑ;

Οι νεοελληνικές σπουδές στο αμερικανικό πανεπιστήμιο αντιμετωπίζουν πολλαπλές προκλήσεις. Οι ακαδημαϊκοί που μελετούν τη νεότερη Ελλάδα και την Διασπορά, και συμβάλλουν στην κατανόησή τους, λειτουργούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον το οποίο αλλάζει ραγδαία και επομένως απαιτεί συνεχή εγρήγορση. Οι τεράστιες περικοπές και οι συγχωνεύσεις των «μικρών» (σε μέγεθος) προγραμμάτων ασκούν πιέσεις τις οποίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε άμεσα. Λιγότεροι πόροι και συγχωνεύσεις σημαίνει λιγότερο προσωπικό στα υπάρχοντα νεοελληνικά προγράμματα και δραματική μείωση των νέων θέσεων εργασίας. Δεν είναι καθόλου βέβαιο στις μέρες μας ότι το κάθε πανεπιστήμιο θα αναπληρώσει το διδακτικό προσωπικό που θα συνταξιοδοτείται.

Μια πρόσθετη απειλή, μεταξύ άλλων παραγόντων, προέρχεται από το εσωτερικό, από την τάση των κλασικών τμημάτων να οικειοποιούνται θέσεις νεοελληνικών σπουδών. Υπάρχουν τρία πρόσφατα παραδείγματα στα οποία θέσεις Νεοελληνικών Σπουδών έχουν υποβαθμιστεί ή και παραγκωνιστεί άδικα προς όφελος των Κλασικών Σπουδών. Σε αυτές τις ανησυχητικές εξελίξεις, γινόμαστε μάρτυρες της απαξίωσης των Νεοελληνικών Σπουδών λόγω της ιεραρχίας ανάμεσα στο αρχαίο και το νεοελληνικό, όπως προανέφερα. Αυτά μάλιστα συμβαίνουν παρά το γεγονός ότι τα νεοελληνικά προγράμματα στην Αμερική, για να περιοριστώ στο χώρο που γνωρίζω άμεσα, χαίρουν παγκόσμιας αναγνώρισης για την ποιότητά τους. Αλλά αυτή η διάκριση, όπως δείχνουν τα πράγματα, δεν είναι αρκετή. Δεν είναι η πρώτη φορά που το νεοελληνικό δεν κρίνεται αυτό καθ' εαυτό, αλλά σε σχέση με κατεστημένες ιεραρχίες που το αμφισβητούν και το υποβιβάζουν.

Θεωρώ ότι τα νεοελληνικά προγράμματα θα έπρεπε να έχουν ευρύτερη παρουσία στο Δημόσιο, μη πανεπιστημιακό χώρο. Οι (λιγοστοί σχετικά) νεοελληνιστές στην Αμερική συνεχίζουν να δίνουν ένα δύσκολο και επίπονο αγώνα για την πανεπιστημιακή καταξίωση του πεδίου των σπουδών τους, και σε μεγάλο βαθμό το έχουν πετύχει. Για λόγους νομιμοποίησης, το κοινό τους ήταν κυρίως η ακαδημαϊκή κοινότητα και οι φοιτητές τους. Πρόσφατα διαφαίνεται μια νέα πρωτοβουλία μεγάλης κλίμακας, η προσπάθεια να διαδοθεί στο ευρύτερο κοινό η γνώση που παράγουν οι νεοελληνιστές, μια δημόσια πολιτισμική συνεισφορά με κομβική σημασία για το μέλλον των Νεοελληνικών Σπουδών, όπως πιστεύω.

Αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους, πέρα από τις καθιερωμένες διαλέξεις ή την παρουσία σε εφημερίδες και περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας. Μεταξύ των άλλων διαύλων επικοινωνίας με το ευρύτερο κοινό, συμπεριλαμβάνονται η συγγραφή βιβλίων και κειμένων σε γλώσσα προσιτή στο μη εξειδικευμένο κοινό, συνέδρια που πραγματοποιούνται με τρόπο κατανοητό στις τοπικές κοινότητες, διαδικτυακά περιοδικά, εικονικά μουσεία -μια πρωτοβουλία που είναι αποτέλεσμα της χρηματοδότησης του Ιδρύματος Νιάρχος σε νεοελληνικά προγράμματα του Καναδά- και η προβολή θεμάτων της νεοελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Όπως έχει επισημάνει ο συνάδελφός μου νεοελληνιστής, Φραγκλίνος Χες, θα ήταν σκόπιμο να στοχαστούν οι Νεοελληνικές Σπουδές τη χρησιμότητα της έννοιας «νεοελληνικός πολιτισμός» και, θα πρόσθετα, να προωθήσουν στη δημόσια συζήτηση αυτό τον αξιακό προσανατολισμό και τις απαιτήσεις του.

Η κρίση στην οποία αναφέρομαι δεν είναι καινούριο φαινόμενο. Έχει επισημανθεί από νεοελληνιστές εδώ και μια δεκαετία τουλάχιστον, κάτι για το οποίο ενημερώθηκε έγκαιρα το ελληνοαμερικανικό κοινό. Ο ιστορικός Νταν Γεωργακάς, σε ένα άρθρο του σε αυτήν εδώ την εφημερίδα, με τίτλο «Στις Νεοελληνικές Σπουδές σοβεί μια κρίση» («A Crisis is Brewing for Modern Greek Studies»), παρουσίασε τις εξελίξεις, σημειώνοντας τα εξής: «Δυστυχώς πολλοί Ελληνοαμερικανοί δεν γνωρίζουν το ρόλο και τη σημασία των Νεοελληνικών Σπουδών και πολλοί πανεπιστημιακοί κρατούν αποστάσεις από την ελληνοαμερικανική κοινότητα». Αυτή η επισήμανση αξίζει να συζητηθεί περαιτέρω.

Ο Γεωργακάς έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου ιδίως όσον αφορούσε την αδιαφορία που έδειχναν οι περισσότεροι φορείς και τα άτομα για την ανάπτυξη των Ελληνοαμερικανικών Σπουδών. Πράγματι, σήμερα εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στη γνώση της ελληνοαμερικανικής ιστορίας, της κουλτούρας και του πολιτισμού. Χρειαζόμαστε επείγοντως να καλλιεργήσουμε και να υποστηρίξουμε τις Ελληνοαμερικανικές Σπουδές, διότι αν λείψουν οι χορηγίες σε έδρες σημαντικών πανεπιστημίων (και πρέπει να είναι σημαντικά), οι οποίες είναι ειδικά αφιερωμένες στη μελέτη της ελληνοαμερικανικής εμπειρίας, το μέλλον των Ελληνοαμερικανικών Σπουδών υψηλής ποιότητας είναι δυσοίωνα.

Ως ομάδα, υπερηφανευόμαστε ότι υποστηρίζουμε τη μόρφωση. Γιατί λοιπόν δεν προάγουμε τις Ελληνοαμερικανικές Σπουδές; Τουλάχιστον, ας συζητήσουμε ανοιχτά και δημόσια το ζήτημα αυτό.

Υπάρχει και μια άλλη διάσταση σε αυτό το θέμα όσον αφορά την έννοια του ελληνοαμερικανικού πολιτισμού που θέσατε. Τα νεοελληνικά προγράμματα είναι δυναμικές εστίες αυτού του πολιτισμού, όχι μόνο επειδή προσφέρουν μόρφωση υψηλών προδιαγραφών, αλλά και για τις αξίες που προσφέρουν στην κοινωνία. Συνθέτουν ένα ζωτικό χώρο πολιτισμικής δημοκρατίας. Με αυτό τον όρο εννοώ ότι εξετάζουν πολλαπλές και συχνά παραμελημένες πτυχές της νεοελληνικής και της ελληνοαμερικανικής εμπειρίας.

Οι Ελληνοαμερικανοί αντλούν υπερηφάνεια από τη σύνδεσή τους με το αρχαίο ιδεώδες της δημοκρατίας. Δεν χρειάζεται να πάνε μακριά για να βιώσουν μια σύγχρονη έκφρασή της: Θα τη βιώσουν στον τρόπο με τον οποίο οι νεοελληνιστές παράγουν την αυτογνωσία μας. Σε κάποιους κύκλους, βέβαια, διαφαίνεται κάποια συνειδητοποίηση αυτής της αξίας των Νεοελληνικών Σπουδών. Θα ήταν σκόπιμο να καλλιεργηθεί περαιτέρω.

Σχετικά με το μέλλον των προγραμμάτων μας, εδώ και καιρό η λύση έχει εντοπιστεί στις ιδιωτικές χορηγίες. Πραγματικά, τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες, όσο και στον Καναδά, σημαντικές έδρες έχουν χορηγίες είτε από ιδιώτες είτε από θεσμούς, κοινότητες ή πολιτιστικούς οργανισμούς. Στο Πανεπιστήμιό μου, βρισκόμαστε στη διαδικασία ίδρυσης μιας χορηγούμενης έδρας χάρη στην κινητοποίηση της τοπικής κοινότητας και άλλων παραγόντων.

Το μέλλον των Νεοελληνικών Σπουδών, λοιπόν, είναι άμεσα συνυφασμένο με τις επιχορηγούμενες έδρες. Ας σημειώσουμε, βέβαια, ότι οι Νεοελληνικές Σπουδές δεν έχουν την ίδια θέση σε όλα τα προγράμματα. Κάποια έχουν την τύχη να διαθέτουν τεράστιες χορηγίες, ενώ άλλα, για διάφορους λόγους, όχι. Τα προγράμματα σε πολιτειακά πανεπιστήμια υστερούν σε πόρους από τα αντίστοιχα στα «Ivy League», παρότι δεν έχουν τίποτε να ζηλέψουν από τα δεύτερα όσον αφορά την ποιότητα στην έρευνα και τη διδασκαλία.

Υπάρχει ενδιαφέρον από τους φοιτητές για τα προγράμματα αυτά;

Το ενδιαφέρον αυτής της κατηγορίας των φοιτητών υπάρχει και εκφράζεται σε συνάρτηση με διάφορους παράγοντες συνυφασμένους τόσο με την αμερικανική κοινωνία, όσο και με το αμερικανικό πανεπιστήμιο. Η ενθάρρυνση που προσφέρει η κοινωνία στους πολίτες να συνδεθούν με τις πολιτισμικές ρίζες τους, η δομή του πανεπιστημίου, που απαιτεί από τους φοιτητές να μάθουν μια ξένη γλώσσα και να παρακολουθήσουν, ανεξαρτήτως της ειδικεισής τους, έναν ελάχιστο αριθμό μαθημάτων στις ανθρωπιστικές επιστήμες, καθώς και η υποστήριξη των θερινών προγραμμάτων σπουδών στην Ελλάδα, όλα τους συντελούν σε αυτό το ενδιαφέρον.

Αυτή η συγκυρία προσδίδει μια ιδιαίτερη πολιτισμική αξία στα πανεπιστημιακά προγράμματα. Όπως έχουν διαπιστώσει επανειλημμένα πολλοί φοιτητές μας, τα μαθήματα που προσφέρουμε αποτελούν πηγή αυτογνωσίας. Συχνά οι μαθητές μας αναφέρουν τη φράση «μέσα από τα μαθήματα επιτέλους κατάλαβα την οικογένειά μου και τον εαυτό μου». Τα προγράμματα προσφέρουν επίσης στους φοιτητές μια πρωτόγνωρη οπτική για τη σύγχρονη Ελλάδα, μια οπτική η οποία συμβάλλει στη γνωριμία τους με τον πολιτισμό της χώρας πέρα από στερεότυπα.

Σε σχέση με την άλλη πτυχή της ερώτησής σας, να προσθέσω ότι πολλοί Αμερικανοί φοιτητές παρακολουθούν τα μαθήματά μας από καθαρή περιέργεια, στο πλαίσιο του πολυπολιτισμικού προσανατολισμού του αμερικανικού πανεπιστημίου. Μπορείτε να φανταστείτε λοιπόν τον κεντρικό ρόλο των προγραμμάτων μας στην υπεύθυνη «μετάφραση» της Ελλάδας και της Διασποράς στο ευρύτερο νεανικό κοινό, τόσο στην Αμερική, όσο και παγκόσμια.

Πώς βιώνετε ως ακαδημαϊκός το «brain drain»; Έχουν αυξηθεί οι αιτήσεις για θέσεις εργασίας ή για συμμετοχή σε προγράμματα σπουδών από Έλληνες τα πρόσφατα χρόνια της κρίσης;

Πράγματι, υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για τις Νεοελληνικές Σπουδές, αλλά το ζήτημα των περιορισμένων θέσεων, που εξήγησα παραπάνω, λειτουργεί ανασταλτικά και βάζει φραγμούς σε πολλές ελπιδοφόρες περιπτώσεις. Όπως καταλαβαίνετε, είναι πολύ δύσκολο να αναγκάζομαστε από τις καταστάσεις να απαντούμε αρνητικά σε ελπιδοφόρες περιπτώσεις.

Μια άλλη σχετική εμπειρία μου έχει να κάνει με τη συμμετοχή μου στο πρόγραμμα «Niarchos Greek Diaspora Fellowship» το 2017. Το πρόγραμμα αυτό στόχευε στην καλλιέργεια συνεργασιών μεταξύ Ελλήνων ακαδημαϊκών που εργάζονται σε πανεπιστήμια του εξωτερικού και των συναδέλφων τους στην Ελλάδα. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνεργασία μου με το τμήμα Μουσειολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έδωσε καρπούς όσον αφορά τη συνεχιζόμενη υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης ορισμένων μεταπτυχιακών φοιτητών με στόχο την προώθηση των Ελληνοαμερικανικών Σπουδών και στην Ελλάδα.

Ευχής έργον θα ήταν να πραγματοποιηθεί επίσης ένας καίριος στόχος του προγράμματος, δηλαδή η ίδρυση ενός Μουσείου για την Ελληνική Μετανάστευση και τη Διασπορά στη Θεσσαλονίκη, το οποίο θα στελεχωθεί από νέους επιστήμονες και θα καλλιεργήσει περαιτέρω τις συνεργασίες μεταξύ ακαδημαϊκών προγραμμάτων στην Ελλάδα και την Αμερική. Εδώ η ελληνική Πολιτεία θα μπορούσε να συμβάλλει τα μέγιστα στην παράλληλη ανάπτυξη ενός ερευνητικού κέντρου που δεν θα εστιάζει στις χαμένες πατρίδες, αλλά αναδεικνύει τις νέες διασπορές.

Στρογγυλό τραπέζι: «Οι προκλήσεις για την ιστορία της ελληνικής μετανάστευσης και της διασποράς του 21ου αιώνα», από αριστερά: Τάσος Αναστασιάδης, Γιώργος Αναγνώστου, Αναστασία Χρήστου, Λίνα Βεντούρα, Αλέξανδρος Κιτρορέφ. Στο βήμα είναι η υφυπουργός Παιδείας, Μερóπη Τζούφη. Φωτογραφία: «Εθνικός Κήρυξ»

Είχατε πει στην εκδήλωση της Εθνικής ΕΒΕ πως η πρόκληση των ιστορικών της μετανάστευσης είναι να κινήσουν το ενδιαφέρον των νέων μεταναστών για τον Ελληνισμό της Διασποράς και να τους φέρουν σε επαφή με τις εκεί κοινότητες, έτσι ώστε να δούνε την ελληνοαμερικανική εμπειρία υπό ένα άλλο πρίσμα. Πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό;

Οι νέοι μετανάστες είναι, βέβαια, ένας ετερόκλητος πληθυσμός. Όπως σωστά τέθηκε στη δημόσια συζήτηση στην ΕΒΕ, οι κοινότητες αποτελούν πόλο έλξης για κάποιους νέους μετανάστες (για διάφορους λόγους), αλλά όχι για όλους. Το ενδιαφέρον μου γι' αυτό το θέμα πηγάζει από το γεγονός ότι η γνώση της ελληνοαμερικανικής ιστορίας και κουλτούρας είναι αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνοαμερικανικού πολιτισμού με σημαντικά πολιτικά επακόλουθα.

Η γνώση αυτή αποτελεί αντίβαρο σε στερεότυπα που πιθανώς μεταφέρουν οι νεοφερμένοι, τόσο για τους Ελληνοαμερικανούς, όσο και για την αμερικανική κοινωνία. Είναι πολιτικά μη αποδεκτό, για παράδειγμα, ένας νεοφερμένος να ερμηνεύει τις ταξικές και φυλετικές ανισότητες στην Αμερική απλοϊκά, με βάση στερεότυπα, και ιδίως εθνοτικά στερεότυπα. Η υπεύθυνη γνώση γι' αυτά τα θέματα μπορεί να προέλθει από διάφορες πηγές, σε αυτές συγκαταλέγεται η γνώση που παράγεται από τις πολιτικά συνειδητοποιημένες ελληνοαμερικανικές σπουδές.

Είναι κοινός τόπος ότι υπάρχουν σημαντικές πολιτιστικές διαφορές μεταξύ των Ελλήνων και των Ελληνοαμερικανών. Οι Νεοελληνικές και οι Ελληνοαμερικανικές Σπουδές είναι σε θέση να διαδραματίσουν σημαντικό διαμεσολαβητικό ρόλο σε έναν αμοιβαία επωφελή διάλογο μεταξύ των δυο πλευρών.

Να εστιάσω και σε μια άλλη πτυχή του θέματος: Μεταξύ των νέων μεταναστών υπάρχουν δημοσιογράφοι, συγγραφείς, ακαδημαϊκοί, φωτογράφοι, καλλιτέχνες και κινηματογραφιστές, με άλλα λόγια μια πολιτιστική παρουσία που είναι σε θέση να παρουσιάσει την ελληνοαμερικανική κατάσταση μέσα από ένα ενδιαφέρον πρίσμα, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη δημιουργία ελληνοαμερικανικού πολιτισμού.

Είναι αυτονόητο, πιστεύω, ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει υπεύθυνα χωρίς βαθιά γνώση της ελληνοαμερικανικής και της αμερικανικής κοινωνίας, εξού και η αξία των Ελληνοαμερικανικών Σπουδών. Να σημειώσω ότι έναν ανάλογο κομβικό ρόλο είναι σε θέση να διαδραματίσουν οι Διασπορικές Σπουδές στην Ευρώπη, τον Καναδά, την Αυστραλία και αλλού σε σχέση με το νέο κύμα μεταναστών, το λεγόμενο «brain drain».

Με άλλα λόγια, βρισκόμαστε ενώπιον της προοπτικής να δημιουργηθεί ένας εξαιρετικά ενδιαφέρων διασπορικός ελληνικός πολιτισμός με άξονα τη συνεργασία ανάμεσα στα πανεπιστημιακά προγράμματα και στους δημιουργούς. Αυτό βέβαια απαιτεί συντονισμό, θεσμική υποστήριξη και δημόσια συζήτηση που συνδυάζεται με ουσιαστική δράση.

Κάνετε λόγο για μια σειρά νέων, Ελλήνων δημιουργών, οι οποίοι καταπιάστηκαν με το θέμα της ελληνικής μετανάστευσης στις ΗΠΑ. Υπάρχουν Ελληνοαμερικανοί δημιουργοί που κάνουν το ίδιο;

Και βέβαια, υπάρχουν πολλά παραδείγματα. Θα ήταν μια ενδιαφέρουσα άσκηση αν οι αναγνώστες μας έκαναν μια απόπειρα να κατονομάσουν αυθόρμητα δέκα σημαντικούς ακαδημαϊκούς, ανθρώπους των γραμμάτων, κινηματογραφιστές, ποιητές ή συγγραφείς που έχουν καταπιαστεί με το ελληνοαμερικανικό παρελθόν και τη σημασία της κάθε προσπάθειας. Εδώ και δύο χρόνια έχω ξεκινήσει μια προσπάθεια να φέρω το ευρύτερο κοινό σε επαφή με τη συνεισφορά δημιουργών που συμβάλλουν στην ελληνοαμερικανική αυτογνωσία και στον πολιτισμό.

Το εγχείρημα υλοποιείται με μια διαδικτυακή περιοδική έκδοση ελεύθερης πρόσβασης, μια ιδέα την οποία επεξεργαστήκαμε αρχικά με τη Μάρθα Κληρονόμου, συνάδελφό μου στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Σαν Φρανσίσκο. Το περιοδικό ονομάζεται «Ergon: Greek/American Arts and Letters» (προανέφερα).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στο πλαίσιο της ελληνοαμερικανικής πολιτισμικής δημοκρατίας οι Νεοελληνικές Σπουδές θα ωφεληθούν από <https://ergon.scienzine.com>) και εντάσσεται στην ευρύτερη πρωτοβουλία να διαδοθεί η γνώση στον δημόσιο χώρο, όπως τη δημιουργική σχέση τους με το ευρύτερο κοινό και το ευρύτερο κοινό από το έργο των νεοελληνιστών. Η σχέση αυτή αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του ελληνοαμερικανικού πολιτισμού. Ας την καλλιεργήσουμε!

NEWS FROM THE UNIVERSITY OF MARYLAND

The Modern Greek program is housed within the classics department and is preserving and extending the Hellenic tradition. Once again, we offered eight Modern Greek courses this year from introductory through advanced. Last semester, three more students completed the minor in Greek language and culture, bringing the total to thirteen in just four years. Our success is exemplified by two of our recent graduates who put their modern Greek to work every day: Iliana Papanicolaou is a teacher at the Church of Saint George Greek Preschool in Bethesda, Maryland and Foteine Dimitracopoulos has been accepted into a graduate program at the University of Crete.

This spring Polyvia Parara and her students are planning a conference on “Nostos and Immigration from Homer to Demotic Songs.” The event will be held in association with the Year of Immigration, a thematic initiative of the University of Maryland. All are welcome to join us as we examine an issue of current concern with deep roots in the literature and culture of Greece.

Your support of our modern Greek program is vital to its continued success. Our students are passionate about preserving the Hellenic heritage and they—and the whole department—thank you for your generosity.

In response to a Hellenic Link action in support of the UMD Modern Greek Studies program we received the following letter from the Chair of the Department of Classics Dr. Lillian E. Doherty:

UNIVERSITY OF MARYLAND DEPARTMENT OF CLASSICS 1210 Marie Mount Hall College Park MD 20742

March 28, 2019

Dear Mr. Efthymiou,

Please accept my warmest thanks on behalf of my colleagues and students for your generous gift to the Modern Greek Studies program on Giving Day. You will be glad to know that the supporters of Modern Greek program donated the largest sum for any single fund in the College of Arts and Humanities!

We are in the midst of a busy spring, preparing for our **upcoming conference** on “Nostos and Immigration from Homer to Demotic Songs,” scheduled for April 13. Professor Parara and her students in advanced Modern Greek will be presenting papers and I will join them, since one focus of my own research is the *Odyssey* of Homer. In fact, I am teaching the *Odyssey* in ancient Greek this spring to a combined class Masters students and upper-level undergraduates. We teach Homer in ancient Greek every other year, alternating between the *Iliad* and the *Odyssey*.

Your generosity makes it possible for us to offer Modern Greek from the beginning to the advanced level here at College Park, with the option of a minor for students who earn 15 credits or more. These students are majoring in many different subjects, but they share a passion for the Greek language and culture that they are sure to pass it on. We can't thank you enough for your essential support.

Ευχαριστούμε!

Sincerely,

Lillian E. Doherty Professor and Chair Ldoherty@umd.edu

The Hellenic Link, Inc. is happy for its interaction with the quality program of Modern Greek offered by the Department of Classics of the University of Maryland. We hope this interaction to be intensified in the future and we wish and urge the community, especially the Greek American community, to enthusiastically support the excellent contribution to culture and Hellenic education being made at College Park; the students, the community, the country, can't be but exceedingly grateful for it. And the souls of the first and subsequent Greek immigrants together with Thomas Jefferson and other humanist Founders of this federal republic certainly rejoice in heaven for the development! CJE

INVITATION

You are cordially invited to a conference
organized by the UMD Modern Greek Studies program:

Nostos and Immigration from Homer to Demotic Songs

Saturday, April 13, 2019
3:00 – 6:00 PM
Room 0106, Francis Scott Key Hall

Papers in Greek and English by students and faculty will be
complemented by traditional demotic songs performed by
Mr. Spyros Koliavasilis

Reception to follow

RSVP by April 10 to Prof. Polyvia Parara, pparara@umd.edu

Sponsored by the
Department of Classics
University of Maryland, College Park

I am looking forward to seeing you on April 13!

Thank you very much.

My warmest regards

Lyvia Parara

Polyvia Parara, PhD

Visiting Assistant Professor

Department of Classics

University of Maryland

1210K Marie Mount Hall

College Park 20742

301 405 9987

pparara@umd.edu

HELLENIC LINK, INC.

A NON PROFIT CULTURAL AND SCIENTIFIC ASSOCIATION OF
HELLENES AND PHILHELLENES INCORPORATED IN DELAWARE

Suite No. 278

38-11 Ditmars Blvd.

Astoria, New York 11105

Website: <http://www.helleniclink.org>

Email: info@helleniclink.org

Tel.: (718) 217-0430